

ЕКОЛОГІЧНИЙ МАРКЕТИНГ ТА ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ

© Л.Р. Струтинська, Н.П. Любомудрова, С.В. Андрусів, 2012

Проблемі управління процесами переходу економіки на інноваційний розвиток на сучасному етапі суспільного соціального стану приділяється підвищена увага науковців та практиків. Як наслідок, у розвинутих країнах до 80 – 85 % приросту ВВП забезпечується інноваційними заходами, найвагомішими посеред яких є нові досконалі технологічні процеси виготовлення виробів та продукції в органічному поєднанні із новими методами організації виробництва. На жаль, на сьогоднішній день частка України у загальносвітовому обсязі наукомісткої продукції становить лише десяту долю відсотка. Для порівняння, у Польщі цей показник вищий у десятки разів, у Німеччині – в сотні. Проблема тут полягає не лише у том, що суттєво сповільнюються темпи економічного розвитку нашої країни порівняно із провідними країнами світу, а і в тому, через несумісність технологій, стандартів якості життя тощо, на тривалий і невизначений час будемо відкинутими до кагорти країн так званого “третього” світу. Як відзначає проф. С. Ілляшенко “У цих умовах для України опора на інновації є тим єдиною можливим шляхом, який дозволить забезпечити сталий розвиток і входження на рівних до світового співтовариства цивілізованих країн”.

Поряд з тим, специфічною особливістю сучасних інноваційних технологій як у виробничих галузях, так і в різнопланових галузях сфери послуг, є нерозривне їх поєднання із заходами збереження довкілля. Складається враження, що людство нарешті усвідомило, що гонитва у виробничих галузях за надприбутками із притаманною їй шкодою для навколишнього середовища є згубним шляхом екстензивного розвитку, оскільки подальші витрати на відновлення довкілля та компенсацію завданої здоров’ю людей шкоди у разі, а то і десятки разів перевищують очікувані прибутки, закладені на етапах недосконалого шкідливого для довкілля виробництва.

Метою роботи є дослідження економічної ефективності екологічного вдосконалення технологічних процесів водопідготовки та очищення води у водоймах широкого громадського використання, басейнах та аквапарках.

У задачі дослідження входило здійснення :

порівняльного аналізу процесів водопідготовки із позицій покращення споживчих властивостей води;

оцінка економічної ефективності запровадження інноваційних технологій водопідготовки та водоочищення.

Неперервний контроль у життєвому циклі сучасної продукції, як на етапах її виготовлення, так і на етапах використання та утилізації за ступінню забруднення нею навколишнього середовища та збереженням довкілля постає у розвинутих країнах світу невід’ємною складовою їх економічного розвитку, започатковуючи порівняно новий науковий напрям в економіці як науці, так званій, екологічний маркетинг. Концепція екологічного маркетингу полягає в орієнтуванні виробництва та збуту продукції на вдоволення екологічно-орієнтованих потреб і запитів споживачів, створення і стимулювання попиту на екологічно безпечні товари та послуги, які є економічно ефективними та безпечними для довкілля у виробництві, споживанні та утилізації. У сучасних еколого-соціально-економічних умовах в якості визначальних завдань екологічного маркетингу слід виокремити формування і розвиток ринку екологічних товарів з метою вирішення протиріч між економічним розвитком, збереженням і невинним покращенням довкілля. Саме протиріч, які у переважній більшості супроводжують екологічно спрямовані заходи, переважно на етапах виготовлення товарів, обумовлених додатковими витратами коштів на їх здійснення. У переважаючій більшості екологічні товари, для прикладу, продукти харчування, є дорожчими за звичайні, тому закономірно матимуть певні ускладнення при просуванні на споживчий ринок. Тому такі товари та послуги слід першочергово орієнтувати на групи споживачів, спроможних переплачувати “за

екологічність”. І першочерговою задачею маркетингу тут постає потреба роз’яснення споживачам переваг, наприклад, споживання екологічно чистих продуктів харчування чи екологічно спрямованих послуг, як заходів, спрямованих на підвищення якості життя користувача, збереження здоров’я людей, зумовлену цим компенсацію грошових витрат на лікування.

Посеред наукових праць, присвячених проблемам екологічного менеджменту та маркетингу, доречно відзначити роботи наукової школи Сумського державного університету, очолюваної проф. С. Ілляшенко. Одними із перших в Україні їм вдалося не тільки виокремити як окремий науковий напрям в економічній теорії напрям екологічного менеджменту, а і сформулювати основні його концептуальні засади, мету та завдання. Результати цих досліджень сконцентровано у роботах [1, 2, 3]. Вагомість екологічного менеджменту як неодмінної складової і політики осібних держав, і всієї світової спільноти у боротьбі за збереження довкілля як неодмінної передумови існування не тільки людства, а і всього суцього на Землі також відзначено і всесторонньо аргументовано у роботах інших авторів, у тому числі і зарубіжних[4, 5].

Однак, не зважаючи на доволі ґрунтовне відображення у наукових дослідженнях загальної проблематики екологічного менеджменту, все ще відсутні або недосяжні для широкого загалу науковців-практиків роботи, присвячені аналізу інноваційних технологій, спрямованих на вирішення конкретних проблем та завдань екобезпеки та збереження навколишнього середовища. Певною мірою це стає на заваді широкому використанню передових наукових досягнень в екології, пригальмовує їх впровадження та використання. А це означає, що і надалі застосовуються застарілі небезпечні для навколишнього середовища технології

Яскравим підтвердженням цьому є стан економічних досліджень проблематики запровадження сучасних інноваційних екологічних технологій водопідготовки та водоочищення. Роль якості води, як продукту харчування людини та засобу її гігієни переоцінити практично не можливо. Саме вода та повітря у органічному поєднанні із продуктами харчування є найвагомішими для існування людини субстанціями і саме їх якість є визначальною для її здоров’я. Саме джерельній та збагаченій мінералами і корисними солями лікувальній воді притаманні оздоровчі для живих організмів властивості, та з іншого боку, саме неякісна хімічно чи бактеріологічно забруднена вода постає джерелом шкідливих інфекцій та важковиліковних хвороб (дизентерії, холери, тифу тощо). Тому технологічним процесам водопідготовки та водоочищення приділяється підвищена увага із позицій забезпечення та чіткого дотримання встановлених санітарно-гігієнічних норм.

На жаль, в Україні і на сьогоднішній день в основному використовують морально застарілі технології водопідготовки, що базуються, в основному, на грубому та тонкому фільтруванні води від механічних домішок та хімічному окисненні хлором як біологічно знезаражувальному засобі. Найрозповсюдженішими такі технології водопідготовки із рециркуляційною схемою водообміну є для басейнів та водойм громадського використання – басейнів, аквапарків тощо. Концентрація залишкового хлору на рівні 0,3 мг/дм³ тут певною мірою гарантує бактеріологічну безпеку користувачів щодо санітарно-показникових бактерій та мікроорганізмів (кишкової палички, ентерококів, стафілококів тощо). Однак, загальновідома і доволі шкідлива дія хлору як дезінфікуючого засобу на організм людей, особливо схильних до алергічних захворювань. Це і подразнююча дія хлору на слизові та шкіру, інтоксикації при потраплянні шкідливих сполук хлору в органи зору та дихання, отруєння при випадкових ковтаннях води тощо. Та і осадити сполуки розчиненого у воді хлору при її утилізації доволі затратно і складно, тому переважно у басейнах використовують періодичну водозаміну, зливаючи використану воду в каналізаційні системи водовідведення.